

مرکب شکیبایی

دکتر مهدی باراجه‌چی

انسان از بدو تولد تا زمان مرگ همواره با مصیبت‌ها، دردها، محدودیت‌ها،مشکلات،کمی‌هاوکاستی‌های فراوانی‌دست‌وپنجه نرم می‌کند و برای رسیدن به اهداف، آرمان‌ها و آرزوهایش با چالش‌های بسیاری روبه‌رومی‌شود. تاجایی‌که درنهایت بسیاری از خواسته‌هایش برآورده نمی‌شود و ناکام می‌ماند.

این خصلت دنیا و زندگی آن است که با راحتی، بیگانه‌است و آدمی را به‌شدت تحت فشار قرار می‌دهد. علامه طباطبایی در کتاب گران‌قدر «المیزان» در تفسیر آیه شریفه «لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ» می‌گوید: «انسان از آغاز زندگی حتی از آن لحظه‌ای که نطفه او در قرارگاه رحم واقع می‌شود، مراحل زیادی از مشکلات و درد و رنج‌ها را طی می‌کند تا متولد شود و بعد از تولد در دوران طفولیت و سپس جوانی و از همه مشکل‌تر دوران پیری، مواجه به انواع مشقت‌ها و رنج‌هاست و این است طبیعت زندگی دنیا و انتظار غیر آن داشتن، اشتباه‌است و این معنای آیه‌ای است که انسان را در سختی و دشواری آفریدیم». پس فرزند آدم همواره متحمل سختی و ناراحتی می‌شود تا از دنیا بیرون رود و در این میان به تعبیر امیرالمؤمنین^ع: «هرکه بر مرکب شکیبایی نشیند، به خط پایان پیروزی رسد» و می‌تواند نهایتاً در زندگی، آرامش و آسایش بیشتری داشته باشد. صبر درواقع بازداشتن نفس از اظهار بی‌قراری و بی‌تابی در فرازوفرودهای زندگی است. به‌گونه‌ای‌که آدمی از دایره منطق خارج نشودوهمواره رضای خداوند‌مهربان را درنظر داشته وشاکر او ونعمت‌ها وحکمت‌هایش باشد. شاید نتوان صفتی مهم‌تر از صبر و شکیبایی در زندگی فردی و اجتماعی انسان یافت، زیرا وجود این صفت در انسان به معنای آن است که او خود را از خشم و عجله و واکنش‌های عصبی، احساسی و مانند آن، که موجب پشیمانی است، صیانت می‌کند.

البته اگر واقع‌بینانه‌تر بخواهیم این موضوع را بررسی کنیم، رسیدن به قدرت صبر و شکیبایی در طول زندگی به‌آسانی میسر نیست و مستلزم یک آمادگی ذهنی و روانی است که با تمرین و خویشن داری در طول زمان، در رفتار آدمی متجلی می‌شود و به عنوان یک خصلت و عادت در امور جاری انسان قرار می‌گیرد. بنا به فرموده پیامبر اکرم^ص، «فردی که صبر را با رضا و دعا جمع کرده باشد، خیر دنیا و آخرت را نصیب خود کرده است». البته مبانی نظری و توصیه‌های اخلاقی و آموزه‌های دینی در این زمینه فراوان است که کمابیش همگان از آن آگاه هستند یا دست‌کم درباره‌اش شنیده‌اند. نکته مهم در این راستا، کسب توانایی برای رسیدن به مقام صبر است که به راحتی محقق نمی‌شود. گاهی انسان از خود می‌پرسد مگر چندبار متولد می‌شوم یا چندبار فرصت زندگی دارم که در آن همواره باید درگیر حل‌وفصل مشکلات و سختی‌ها باشم و به ناچار بسیاری از آرزوهای خود را نادیده بگیرم؟ این یک سؤال جدی و حق آدمی است که بداند به‌راستی این فرصت زندگی که می‌تواند شیرین ولذت‌بخش باشد، چرا باید با این میزان درد و رنج عجین شود و در بسیاری از زمینه‌ها ناکام بماند.

شاید برای عارفان و زاهدان و بندگان برگزیده خداوند، این مسائل به‌راحتی قابل درک و هضم باشد، ولی انسان‌های عادی، گاه در درک این واقعیت و پذیرش آن با چالش‌های زیادی مواجه می‌شوند که گاهی امیدواری و شادمانی آن‌ها را کاهش می‌دهد. برای گذر از این تردیدها ومشکلات، انسان باید علاوه بر مسائل مادی به عوالم روحی وفرامادی نیز توجه کند. درگام اول، قبول کند که این‌هاواقعیت زندگی است و تغییری در آن ایجاد نخواهد شد. دوم بپذیرد که این محدودیت‌ها فراگیر است و هرچند نسبت آن برای افراد متفاوت است، همگان درگیرش هستند و گام آخر، این است که پرهیز از بی‌قراری و حلاوت شکیبایی و تلاش در مسیر اهداف را جایگزین تردیدهای بی‌نتیجه کند.

احکام شرعی مربوط به انتخابات (۳)

در این ستون به پرسش‌های شما درباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرامی می توانید پرسش های خود را به شماره پیامک ۰۷۲۸۹-۲۰۰۰ یا ما در میان بگذارید.

برای دریافت پاسخ سؤالات شرعی درباره انتخابات و مسائل مربوط به آن، به پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر رهبر معظم انقلاب مراجعه کرده‌ایم. خلاصه‌ای از سؤال‌ها و پاسخ‌ها بدین شرح است:

- به نظر معظم‌له، معیارهای نامزد اصلح چیست؟
- با وجود شرایط قانونی، اهم معیارهای اصلح به شرح زیر است:

- تدین؛
- تعهد و خوش‌نامی؛
- وفاداری به انقلاب و ایستادگی در راه آن؛
- عزم، اراده و نفوذناپذیری در مقابل دشمن و افراد ناصالح؛
- دارای برنامه و کفایت لازم؛
- مرعوب نشدن در مقابل دشمنان؛
- ساده‌زیستی و دوری خود و بستگان از اشرافیگری؛
- مردمی و آشنا به درد مردم، خدمتگزاری؛
- اعتقاد واقعی به راه امام راحل^{ره}؛

-تقدید به مسائل اخلاقی نظیر پرهیز از معامله‌گری، رشوه و توصیه‌پذیری و توجه به منافع طبقات محروم جامعه؛

- تثبیت مواضع عزت‌آفرین، صحیح، عاقلانه و حکیمانه انقلاب و نظام؛
- پرهیز از اسراف یا هزینه‌ا بیت‌المال یا اموال شبهه‌ناک در تبلیغات و غیر آن؛
- پرهیز از طرح اموری که در اختیار آن‌ها نیست؛
- شناخت اولویت‌ها و فوریت‌های نظام و مردم و پرداختن به آن‌ها؛
- اگر اصلح را نشناسیم، وظیفه چیست؟ ازطرفی اگر تحقیق کنیم و به شخص اصلح نرسیم، می‌توانیم در انتخابات شرکت نکنیم؟

- در تشخیص فرد اصلح می‌توانید از کسانی که به لحاظ تعهد دینی و بصیرت انقلابی مورد اعتمادند، کمک بگیرید و درهرصورت، شرکت در انتخابات نظام جمهوری اسلامی برای افراد واجد شرایط، یک وظیفه شرعی است.
- حکم شرعی چسباندن پوست‌های تبلیغاتی در مکانی که صاحب آن مکان راضی نیست، چیست؟ اگر باعث کثیفی‌نمای ساختمان یا آسیب‌زدن به آن شود، آیا فرد ضامن است؟

- اگر عرفاً تصرف در مال اومحسوب شود، حرام است وضامن خسارات واردشده است.
- اگر نامزد انتخابات در تبلیغات خود، وعده‌های نادرست و خلاف واقع یا وعده‌هایی خارج از توان و وظایف نمایندگی به مردم بدهد، آیا این کار جایز است؟

- نباید وعده‌هایی بدهد که توان انجام آن را ندارد یا منع قانونی دارد.
- در جریان انتخابات، افراد در مجالس و سخنرانی‌ها، دانسته یا ندانسته، موضوعات مختلفی را به نامزدها نسبت می‌دهند؛ آیا بازگو کردن آن‌ها شرعا اشکال دارد؟
- اگر مطالب مذکور دروغ باشد یا اهان‌ت به شخصی باشد، شرعا جایز نیست.
- آیا کوتاهی نکردن در امور اجرایی انتخابات، یک وظیفه قانونی است یا شرعا نیز اشکال دارد؟
- کوتاهی در امور اجرایی انتخابات، خیانت در امانت محسوب می‌شود و شرعا جایز نیست.
- آیا چاپ‌گسترده‌اوراق تبلیغاتی که معمولاً بدون مطالعه در معابر‌های می‌شوند یا سر از سطل زباله درمی‌آورند، جایز است؟
- تبلیغات انتخاباتی مطابق قوانین، اشکالی ندارد. ولی باید از روش‌هایی استفاده کنند که اسراف در آن رخ ندهد.

سیره رسول خدا^(ص) بهترین الگو برای زندگی خانوادگی است

زندگی با سرمشق پیامبر اکرم^(ص)

با خانواده از همه مهربان‌تر باشیم

دوست داشتن خانواده، یکی از موضوعات پراهمیت است. پیغمبر^(ص) در این زمینه می‌فرمایند: «اگر می‌خواهید ببینید کسی ایمانش زیاد شده است یا نه، ببینید چقدر با زن و فرزندش بامحبت است». بنابراین علاقه به خانواده نیز امری الهی و دینی است و اگر انسان با محبت کردن به خانواده، نیت رسیدن به خدا را داشته باشد، دیگر این‌ها زینت دنیا به حساب نمی‌آیند. یکی از جلوه‌های این محبت، بودن افراد درکنار خانواده است. از دیگر جلوه‌های محبت در خانواده، نگاه مهربان همسر به همسر، گفتار و حتی غذا و خوراک در خانواده است و این قبیل امور می‌تواند مودت را درمیان افراد خانواده زیاد کند و دلسردی را از بین ببرد. در احادیث، کلمه عشق نهایتاً ده‌بار تکرار شده است اما در جایی امام‌رضا^ع، زنی را که عاشق شوهرش است، گنج می‌دانند. سیره پیغمبر^(ص) به‌گونه‌ای است که انس بن‌مالک که خادم پیغمبر^(ص) بوده و در خانه ایشان خدمت می‌کرده است، درباره حضرت می‌گوید: «من فردی را مهربان‌تر از پیغمبر به خانواده ندیدم، و ما نیز باید سیره پیغمبر^(ص) را الگو و سبک زندگی‌مان قرار دهیم.

حجت الاسلام والمسلمین علوی تهرانی

بهترین خود را صرف خانواده کنیم

آیه سوره قمر باید تابلوی زندگی ما باشد. خدای متعال در این آیه می‌فرماید: «وَأُنْكَرَ لَعَلَّيْ خُلُقٍ عَظِيمٍ»؛ و تو اخلاق عظیم و برجسته‌ای داری!». ما پیامبری داریم که برای اتمام مکارم اخلاق مبعوث شد: «يُؤْتِي لَأَتْمَهُ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ». پیامبر^(ص) در حدیثی فرمودند: «خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي». بهترین شما فردی است که برای خانواده‌اش بهتر باشد و من از همه شما برای خانواده‌ام بهترم». اوج ظهور و بروز این خلق عظیم که خدای متعال در قرآن کریم از آن سخن گفته است، در خانواده و خانه پیامبر^(ص) نمود داشته است. نفاق فقط مسجد ضرار ساختن و سوره منافقین نیست. نفاق این است که مرد و زن در بیرون از خانه، خوش اخلاق باشند و بگوویخند داشته باشند اما وقتی به‌خانه می‌آیند، با شریک زندگی بداخلاقی کنند یا مثلاً جوانی تانیمه‌شب با دوستانش در بیرون خانه خوش باشد، اما وقتی به خانه می‌آید، با مادرش بدرفتاری کند یا اگر پدر و مادرها در بیرون خانه خوش اخلاق باشند، اما در محیط خانه با فرزندانشان بداخلاقی کنند، این نفاق است. هنر ما باید این باشد که بهترین اخلاق را صرف خانه و زندگی خود کنیم.

حجت الاسلام والمسلمین حسینی قمی

برای خانواده، وقت اختصاصی بگذاریم

در روایتی آمده است امام حسین^ع از پدرشان حضرت امیرالمؤمنین^ع درباره رفتار رسول خدا^(ص) در منزل، بیرون خانه و جلسات پرسید. امیرالمؤمنین^ع فرمود: «هنگامی که در خانه بود، وقت خود را به سه قسمت تقسیم می‌کرد، برای خدا، برای خانواده و برای خود». ولی متأسفانه ما در این دوران شاهدیم که آقایان به‌طور شایسته برای خانواده خویش وقت نمی‌گذارند. الان برخی آقایان فقط برای خود وقت می‌گذارند یا به تعبیر روایت «لنفسه» هستند. زمانی هم که برای خود هستند، کار عاطل و باطلی انجام می‌دهند، آقا یا درون موبایل است یا در روزنامه است یا با لب‌تاب و تلویزیون سروکار دارد. چنین فردی برای اهل و عیال و عبادت خدا، جایگاه خاصی قائل نیست، درحالی‌که مرد باید در خانه، نماز و قرآن بخواند. فرزند هم می‌بیند و هم عبادت را می‌آموزد. نیازی نیست به او مدام با زبان تذکر دهی. وقتی فرزند ببیند پدرش اول وقت نماز می‌خواند، او نیز همین‌طور خواهد بود. رسول خدا^(ص) به آن باعظمتی، وقت‌هایی را به همسرش اختصاص می‌داد. نقل است وقتی مشغول عبادت نبود، درکنار همسرش می‌نشست و می‌فرمود: «کلّیْنی وَاُشغِلْنی»؛ یعنی با من سخن بگو و مرا مشغول کن!». این جمله به این معناست که این زمان فقط مختص به توست. گاهی زوجین مهارت گفت‌وگو با یکدیگر را ندارند. چرا پنجره زندگی‌مان را به روی دیگران باز کنیم به این خاطر که توانایی صحبت نداریم؟

حجت الاسلام والمسلمین رفیعی

هم‌نشینی با خانواده، عبادت است

اگر ما سه کلمه را در رابطه با خانواده از فرهنگ دینی بپذیریم و قبول کنیم، نگاه ما به خانواده و رفتار ما در خانواده تغییر خواهد کرد. خانه و خانواده، محل عبادت است. در خانه با سبک‌ترین کارها می‌توان عباداتی کرد که در هیچ معبدی وجود ندارد. خانواده محل ریاضت به زبان سیروسلوک است و سوم، خانه محل تربیت است. انبوهی از روایات داریم که اهل بیت^ع رفتارهای بسیار ساده‌ای را توصیه کرده‌اند که اگر زن، مرد یا حتی فرزند انجام دهد، خداوند چنان ارزش و ثوابی به آن‌ها می‌دهد که در هیچ جای دیگر نیست. پیامبر^(ص) فرمودند: «اگر زن و مرد در خانه بنشینند، پیش خدا محبوب‌تر از اعتکاف در مسجد من پیامبر است». اگر بنشینند با هم حرف بزنند و درددل کنند، نه اینکه عبادت کنند، فقط حرف بزنند، این پاداش را دارد. در روایتی دیگر از امام‌صادق^ع آمده است که «اگر زنی یک ظرف آب دست شوهرش بدهد- که البته برعکس آن هم هست- یعنی نشان دهد توجه به همسرش دارد، از عبادت یک سال که روزها روزه باشد و شب‌ها شب‌زنده‌دار، بهتر است». در جای دیگر آمده است: «اگر مردی یک ساعت در خدمت خانواده‌اش باشد، از عبادت هزار سال بیشتر است». چون مردان تنبل هستند، پاداش را بیشتر گذاشته‌اند که تشویق شوند. با این سفارش‌ها می‌توان خانه را معبد دانست. محور این معبد هم زن است، بنابراین زنان نباید فکر کنند اگر خانه‌دار هستند، ارزش کمی دارند، به همین دلیل است که طلاق در اسلام، این قدر نهی شده است؛ زیرا با طلاق این معبد از دست می‌رود.

حجت الاسلام والمسلمین عالی

در خانه دیکتاتور نباشیم

روایت داریم در خانه کمک نمی‌کند مگر کسی که صدیق یا نبی باشد؛ یعنی متکبر نباشد. یعنی مثل بعضی‌ها در خانه دیکتاتور نیست که همیشه دستور می‌دهد. اول شخصیت عالم، پیامبر^(ص)، در خانه کار می‌کردند. پیامبر^(ص) ما خود لباسشان را وصله می‌زدند، گوسفند می‌دوشیدند. جارو می‌زدند. یک روز پیامبر^(ص) به خانه حضرت زهرا^(ص) آمدند؛ دیدند که حضرت امیرالمؤمنین^ع مشغول کار هستند، عدس پاک می‌کنند. فرمودند: «از طرف خدای خود می‌گویم، اگر مردی در خانه کار کند، خداوند به اندازه یک سال عبادت که روزها روزه بوده و شب‌ها به نماز ایستاده است، به او ثواب می‌دهد. به عدد هر مویی که در بدنش است، خداوند یک شهر در بهشت برایش بنا می‌کند». خیلی روایت مفصلی است.

خانمی می‌گفت: که من یک روز سفره را بعد از غذا جمع نکردم، تا غروب عارش‌ان می‌شد که سفره را جمع کنند. ییاییم خودمان را بشکنیم. لاله‌الا... یعنی شکستن خود. حاج آقا دولایی می‌گفت: بچه‌ها وقتی بازی می‌کنند، می‌گویند بشکن بشکن، من نمی‌شکنم. باید خودت را بشکنی. آخر هم می‌شکنند؛ یعنی «موتوا قبل ان تموتوا»؛ یعنی خودت را بشکن. طاقچه‌ها بالا نگذار. ما اگر خودمان را یک سرگردن از دیگران پایین‌تر بدانیم، همه مشکلاتمان حل می‌شود. حاج آقا دولایی^(ص) می‌گفت: اگر ما برویم جلوی آیینیه ببینیم که صورتمان زغالی شده است، اگر صد سال هم دستمال بگیریم، آیینیه را پاک کنیم، صورتمان پاک نمی‌شود. ما باید صورتمان را پاک کنیم. اگر پاک کردیم، تصویر آیینیه هم صورتش پاک می‌شود؛ مثلاً وقتی دیدی خانمت اخلاقتش خوب نیست، بداخلاق است، اگر تو صورت خودت را دستمال بکشی، یعنی تو خودت خوش اخلاق باشی، او هم خوب می‌شود. ماهمه‌اش آیینیه را می‌شکنیم، اطرافیان را می‌شکنیم، ماهمه‌اش به نبودن‌ها و عیب‌های دیگران نگاه می‌کنیم.

حجت الاسلام والمسلمین فرحزاد

حمیده ذاکری| شاید شما هم این مثل را شنیده باشید که تا با یک نفر زیر یک سقف زندگی نکنید، با اخلاق واقعی و شخصیت حقیقی‌اش آشنا نمی‌شوید. این مثل عامیانه چندان هم بیراه نیست؛ چون بیشتر ما در مناسبات اجتماعی، ملاحظات بسیاری را درنظر می‌گیریم و معمولاً با چهره حقیقی خود در اجتماع حاضر نمی‌شویم؛ به همین دلیل گفته می‌شود محک اخلاق انسان در خانواده است؛ زیرا اشخاص در بیرون، ملاحظات، بداخلاقی نمی‌کنند. بنابراین اگر فردی در منزل و در شرایطی که زن و فرزندانش تحت‌نظر اویند خوش رفتاری کرد، خوش اخلاق است. ازسوی دیگر ما با خانواده خود بیشتر از دیگران در ارتباط هستیم و آن شیوه‌ای که با آن‌ها رفتار می‌کنیم، کم‌کم برایمان عادت می‌شود و شخصیت ما را می‌سازد؛ به همین دلیل، یافتن و داشتن الگو و چار چوب‌های فکری، کرداری و گفتاری در روابط خانوادگی برای هر انسان، توفیقی در جهت تکامل هرچه بیشتر او خواهد بود. با این توضیح، سیره هر انسان بیشتر از گفتارش، نشان دهنده شخصیت و منش اوست؛ به همین دلیل است که ما برای دست‌یافتن به الگو، به سیره اهل بیت^ع رجوع می‌کنیم. سیره عملی پیامبر اکرم^(ص) و خاندان پاکش در تمام زمینه‌ها، بهترین نمونه الگو برای ماسلمانان است. به‌منظور آشنایی بهتر با سیره خانوادگی رسول خدا^(ص) و آموزش مصادیق آن، پای منبر بزرگان نشستیم.